

Anna Lipiec

System Identyfikacji Działek Rolnych (LPIS) i jego powiązanie z EGIB

Acta Scientifica Academiae Ostroviensis nr 35-36, 167-172

2011

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Anna Lipiec

System Identyfikacji Działek Rolnych (LPIS) i jego powiązanie z EGIB

System Identyfikacji Działek Rolnych (z ang. *Land Parcel Identification System*), w skrócie LPIS jest podstawowym elementem Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli (z ang. *IACS- Integrated Administration and Control System*), szczególnie dla przyjętych w Polsce rozwiązań i wobec powierzchniowego charakteru dopłat. Obejmuje on swoim zasięgiem działania niemal wszystkie podstawowe moduły Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli, a więc:

- ewidencję producentów
- ewidencję gospodarstw rolnych
- ewidencję wniosków o przyznanie płatności
- zintegrowany system kontroli

Podstawą działania systemu LPIS jest baza danych działek referencyjnych – działek odniesienia. W Polsce ustawodawca w przepisach prawnych wskazał państwowy zasób ewidencji gruntów i budynków jako źródło danych dla założenia i prowadzenia krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych i wniosków o przyznanie płatności, dlatego też przy budowie LPIS za działkę odniesienia przyjęto działkę ewidencyjną, a podstawową bazę odniesienia w systemie stanowi baza danych ewidencji gruntów i budynków.

System Identyfikacji Działek Rolnych stwarza możliwość dopłat dla rolników ze środków Unii Europejskiej. Poprzez konieczność spójnej identyfikacji wszystkich jednostek gospodarczych dane zgromadzone zostały w centralnej bazie danych systemu informatycznego IACS. Dzięki rejestrowi państwowemu Ewidencji Gruntów i Budynków, a w nim danych opisowych i graficznych zostały stworzone referencyjne bazy danych, które służą za podstawę kontroli i weryfikacji z danymi zgłoszonymi przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności Unijnych.

W Polsce zadanie utworzenia i późniejszego prowadzenia IACS zostało powierzone Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) oraz Głównemu Urzędowi Geodezji i Kartografii (GUGiK) w celu zapewnienia ogólnego nadzoru nad zgodnością baz danych z zatwierdzonymi normami technicznymi, a także parametrami jakościowymi.

Ewidencja gruntów i budynków- rozumie się przez to jednolity dla kraju, systematycznie aktualizowany zbiór informacji o gruntach, budynkach i lokalach, ich właścicielach oraz o innych osobach fizycznych lub prawnych władających tymi gruntami, budynkami i lokalami [Ustawa Prawo Geodezyjne i Kartograficzne, Art.7, Pkt.8].

Ewidencja gruntów i budynków pełni funkcję katastru nieruchomości- do czasu założenia takiego katastru [Ustawa Prawo Geodezyjne i Kartograficzne, Ustawa o Gospodarce Nieruchomościami].

Polska zobowiązana była przygotować bazę danych LPIS w technologii systemów informacji geograficznej- GIS do stycznia 2005r. Podstawę stanowiły

ortofotomapa i rastry mapy ewidencyjnej wraz z pochodzącymi z wektoryzacji centroidami działek ewidencyjnych zgodnymi z bazą opisową ewidencji gruntów. W kolejnych latach przewidziano dążenie do wersji systemu z wyodrębnionymi obszarami nieuprawianymi.

Projekty realizowane przez GUGiK oraz ARiMR mają bezpośredni związek z innymi przedsięwzięciami o zasięgu krajowym tj.

- modernizacją EGiB wykonywaną na podstawie ustawy Prawo Geodezyjne i Kartograficzne oraz rozporządzenia ministra rozwoju regionalnego i budownictwa z 29 marca 2001r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków,
- tworzeniem IACSu jako elementy infrastruktury technicznej i organizacyjnej zgodnej z ustawą z 18 grudnia 2003r. w sprawie krajowego systemu ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Główne powiązanie LPIS z EGiB to zależność od danych operatu ewidencji gruntów i budynków, na podstawie których tworzy się bazę LPIS. Widoczne jest, że System Identyfikacji Działek Rolnych nie istniałby bez danych zawartych w ewidencji gruntów i budynków.

Z punktu widzenia systemu dopłat bezpośrednich ważnym elementem jest aktualność EGiB w zakresie działek ewidencyjnych (tworzących w systemie LPIS tzw. granice odniesienia), oraz użytków gruntowych, a w szczególności tych grup które w systemie LPIS są wyłączone z dopłat bezpośrednich.

Skupiając się na potrzebach oraz aspektach prawnych, technicznych i organizacyjnych przedsięwzięcia, 15 marca 2002r. główny geodeta kraju i prezes ARiMR zawarli porozumienie dotyczące współdziałania na rzecz modernizacji EGiB oraz tworzenia LPIS. Wynikiem tego jest:

- opracowanie w latach 2003-2005 dla obszaru całego kraju ortofotomapy cyfrowej o parametrach technicznych dostosowanych zarówno do potrzeb LPIS jak i EGiB,
- przygotowanie i uzgodnienie jednolitych warunków technicznych dla prac geodezyjnych zamawianych w ramach projektów oraz współpraca przy ich realizacji i kontroli,
- nadzór nad jakością wykonywanych prac.

Rys.1 Przykład kalibracji rastrów analogowych map ewidencyjnych opartych na materiałach byłego katastru austriackiego. Widoczne rozbieżności przebiegu granic.

Podstawą redakcji treści tworzonej mapy dotyczącej ewidencji gruntów są dane zgromadzone w centralnym i powiatowych ośrodkach dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej oraz aktualna ortofotomapa cyfrowa. Przykład kalibracji map ewidencyjnych opartych na materiałach byłego katastru austriackiego pokazuje rys.1. Widoczne są znaczne rozbieżności pomiędzy przebiegiem granic działek ewidencyjnych opracowanych w większości przypadków na podst. map byłego katastru austriackiego (1:2880), a stanem rzeczywistego władania odwzorowanym w postaci ortofotomapy cyfrowej (1:2000).

Materiały źródłowe udostępniane wykonawcom powstawały w różnym czasie i są wynikiem takich procesów jak:

- zakładanie ewidencji gruntów i budynków,
- odnowienie ewidencji gruntów i budynków,
- modernizacja ewidencji gruntów i budynków z lat 1996-2007,
- aktualizacja EGiB.

Proces opracowywania wektorowej mapy ewidencyjnej LPIS został ustalony na jednolitych zasadach, a mianowicie:

- Prace wykonywane były według obowiązujących przepisów i warunków technicznych,
- Zastosowano jednostki międzynarodowego systemu jednostek (SI) obowiązujące stosowane na terenie RP,
- Zamówienie wymagało zgłoszenia w PODGiK według właściwości miejscowej,
- Podczas wykonywania zamówień korzystano z materiałów geodezyjnych zgromadzonych w pzgik zawierających dane EGiB,

- Numeryczne opisy granic jednostek ewidencyjnych, obrębów, działek, użytków, klas oraz konturów pól zagospodarowania zostały wykonane w układzie 2000, a także dla ułatwienia w układzie 1965,
- Dane wyjściowe to pliki w formacie SWDE zawierające dane z części opisowej EGiB oraz dane wektorowe,
- Efekt końcowy opracowania to spójne dla kraju formaty granic działek ewidencyjnych, konturów pól zagospodarowania i konturów pól użytków gruntowych,
- Pliki danych ewidencyjnych w formacie GML tworzone są zgodnie z wymogami zawartymi w SIWZ (Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia),
- Obowiązuje jednolity opis formatu, który w celu uszczegółowienia opisu oraz podania zasad jego zastosowania GUGiK wspólnie z ARiMR opracował ustalenia dotyczące standaryzacji produktu,
- Kalibrację map rastrowych sprawdzono z PODGiK sprawdzono z ortofotomapy, gdzie w przypadku rozbieżności wykonano ponowne skanowanie materiałów źródłowych wraz z ponowną kalibracją,
- Wykorzystano istniejące ortofotomapy cyfrowe w układzie 2000 z terenową wielkością piksela 0,25m, 0,5m, 1,0m, znajdujące się w PODGiK lub CODGiK.

Kontrola wyników projektu:

W ramach odrębnych procedur przetargowych powołano weryfikatora jakości danych – dla projektów prowadzonych przez ARiMR, a także konsultanta merytoryczno- kontrolującego- dla projektu prowadzonego przez GUGiK których zadaniem było prowadzić ocenę prac i kontrolę jakości dostarczonego opracowania. Kontroli podlegały takie produkty jak:

1. Wektorowa mapa ewidencyjna w układzie 2000 zintegrowana z odpowiadającą jej bazą danych opisowych i ortofotomapy cyfrową.
2. Wektorowa mapa pól zagospodarowania.

W ramach weryfikacji jakości danych wymienionych zamówień kontroli podlegały również: wyniki analiz spójności baz danych dostarczonych przez PODGiK w tym raport rozbieżności części opisowej i geometrycznej EGiB, zakres wykorzystania materiałów źródłowych, raporty rozbieżności.

Budowa systemu LPIS realizowana była wspólnie z ARiMR i GUGiK w celu zapewnienia nadzoru nad jakością opracowania, zgodnie z normami technicznymi obowiązującymi w geodezji i kartografii. Wyniki tych prac są także wykorzystywane w celu modernizacji ewidencji gruntów i budynków.

Główny Geodeta Kraju przekazał starostom i prezydentom miast wytyczne regulujące pierwszą próbę wykorzystania bazy danych ewidencyjnych oraz operatu technicznego w celu sprawnego przeprowadzenia kompleksowej modernizacji EGiB, gdzie dane te powinny stanowić materiał wyjściowy.

Modernizacja EGiB według wytycznych może być przeprowadzana w dwóch wariantach:

I wariant:

- import baz danych projektów do systemu informatycznego, dzięki którym możliwe jest prowadzenie EGiB,
- wytworzenie informatycznego operatu opisowo- kartograficznego,
- udział przy odbiorze projektu operatu opisowo- kartograficznego do wglądu zainteresowanych oraz rozpatrzenia zgłoszonych uwag i zastrzeżeń, a w razie potrzeby także wykonanie prac geodezyjnych w związku z możliwymi wniesionymi zastrzeżeniami,
- przygotowanie wydruków zawiadomień o dokonanych zmianach w operacie ewidencji gruntów i budynków dla organów podatkowych, a także sądów.

II wariant:

Ten wariant jest rozszerzeniem działań wariantu I o następujące prace:

- kontrolę w terenie i uzupełniające pomiary geodezyjne zmienionych użytków gruntowych, których atrybutów nie było możliwe jednoznaczne ustalenie w drodze fotointerpretacji,
- przeprowadzenie gleboznawczej klasyfikacji gruntów zmienionych użytków rolnych, wyszczególnionych raportach rozbieżności dokumentacji projektów LPIS,
- wykonanie czynności, o których mowa w §37 i 38 Rozporządzenia ministra rozwoju regionalnego i budownictwa z dnia 29 marca 2001r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków, dotyczących punktów granicznych.

Przy wyborze wariantu projektowanych działań modernizacyjnych w ramach etapu I starosta powinien mieć na uwadze potrzebę maksymalnego skrócenia czasu pomiędzy datą włączenia do pzgik końcowych rezultatów opracowania wektorowej mapy ewidencyjnej LPIS a datą włączenia nowych i zmodyfikowanych danych do operatu ewidencyjnego, aby nie nastąpiła dezaktualizacja tych danych.

We wrześniu 2007r. Główny Geodeta Kraju wydał zarządzenie o powołaniu zespołu do przygotowania programu przyszłych działań dotyczących wykorzystania materiałów pochodzących z realizacji omawianych projektów. Zarządzenie przewiduje następujący program działania zespołu:

- określenie istniejącego stanu modernizacji EGiB dla terenów wiejskich,
- opracowanie propozycji rozwiązań technologicznych wykorzystujących:
 - projekty realizowane przez ARiMR i GUGiK dotyczące utworzenia wektorowej mapy ewidencyjnej LPIS,
 - nowoczesne metody informatyczne i fotogrametryczne,
 - opracowanie wniosków dotyczących procedury uruchomienia przedsięwzięcia modernizacji EGiB, a także zasad i trybu ich upowszechnienia.

Aby końcowe rezultaty były właściwe co do wykorzystania materiałów pochodzących z projektów LPIS Powiatowe Ośrodki Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej powinny skupić się na kompletności i zgodności danych zawartych w plikach zintegrowanych, ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów ich przydatności do przyszłej modernizacji ewidencji. Opracowane projekty modernizacji ewidencji według metodyki zbliżonej do wariantu II wytycznych powinny uwzględniać procedury

poprawy jakości wektorowej mapy ewidencyjnej LPIS opracowanej w ramach omawianych projektów.

Literatura

1. Zaremba S., Zoń J., *Pozyskiwanie danych mapy ewidencyjnej w świetle potrzeb systemu LPIS oraz modernizacji EGiB, część I i II.*, „Geodeta” nr 11 (150) 2007 i nr 12 (151) 2007.